

EURÓPSKY PARLAMENT

ZVLÁŠTNE VYDANIE

**ZASADANIE EURÓPSKEJ RADY
dňa 15. a 16. júna 2006
v Bruseli**

**PREJAV PREDSEDU, p. JOSEPA BORRELLA FONTELLES
ZÁVERY PREDSEDNÍCTVA**

02/S-2006

Generálne riaditeľstvo predsedníctva

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2006)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2006)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\2006

PREJAV PREDSEDU

PREJAV PREDSEDU EURÓPSKEHO PARLAMENTU JOSEPA BORRELLA FONTELLESA

Európska rada, 15. – 16. júna 2006 v Bruseli

Vážené dámy, vážení páni, vedúci predstavitelia štátov a vlád,

opäť sa prihováram Rade v mene Európskeho parlamentu.

Prihováram sa vám so znepokojením nad situáciou, v ktorej sa nachádza naša Európska únia.

Každodenná činnosť Únie prebieha normálne. Business as usual for usual business. Problémy súvisiace s veľkosťou, legitimitou a výkonnosťou, ktoré trápia EÚ, sú však momentálne vážnejšie, než v deň po podpise Zmluvy z Nice. Zároveň sa začínajú navzájom prelínať, čím vytvárajú začarovaný kruh.

Fakt, že si to priznáme, neznamená, že podliehame europesimizmu. Neznamená to, že si voľkáme v kríze, pán Barroso.

„Obdobie reflexie“, ktoré sa začalo pred rokom, dospelo ku koncu bez dosiahnutia akéhokoľvek konsenzu v otázke budúcnosti ústavnej zmluvy a nevymysleli sme ani žiadny plán B.

Ratifikačný proces pokračuje, počet ratifikácií však nedosiahol 20, a to aj keď počítame Fínsko. Zdá sa, že niektoré členské štáty – pravdepodobne viac ako tri, ktoré ratifikácia ešte čaká, sa s ňou veľmi neponáhľajú. A vieme, že Francúzsko ani Holandsko nemajú v úmysle hlasovať znovu o tom istom znení, či už pred ich nasledujúcimi voľbami alebo po nich.

Zdá sa teda, že vzhľadom na ťažkosti spojené s ratifikáciou na jednej strane a prepracúvaním a opätovným prerokúvaním na druhej strane je nevyhnutné čakať.

Preto rozhodnete o predĺžení obdobia reflexie. Za danej situácie to treba urobiť. Nestačí však nechať čas len tak plynúť. Reflexiu musia sprevádzať činy.

Je nevyhnutné čakať, no naliehavo treba konať.

Parlament uznáva, že je nevyhnutné čakať, no zároveň vie, že naliehavo treba konať.

Môžeme ďalej čakať, ale nie donekonečna.

Vo včera prijatom uznesení Parlament žiada, aby sa do konca roku 2007 dohodol jasný návrh o budúcnosti ústavnej zmluvy a aby sa ešte pred ďalšími európskymi voľbami v roku 2009 našlo riešenie.

Z toho vyplýva, že treba konať súčasne na viacerých frontoch.

PREJAV PREDSEDU

Po prvé musíme pokračovať v ratifikačnom procese. Po druhé musíme zachovať inštitucionálny systém. Po tretie musíme vytvoriť ambicióznejšie politiky, a to s nástrojmi, ktoré máme, kým nebudú k dispozícii lepšie.

Posledný spomínaný bod závisí predovšetkým od vašej politickej vôle.

Čo sme za uplynulý rok dosiahli?

Vážené dámy, vážení páni, členovia Rady,

Všetci sme sa zúčastnili na plodnej a živej debata po celej Európe – s našimi občanmi a medzi našimi inštitúciami, ktorú podporila Komisia, Parlament, vlády, národné parlamenty a občianska spoločnosť.

Od občanov nám prišlo mnoho názorov, ktoré boli niekedy protichodné. Z vašich hlavných miest sme dostali rôznym spôsobom mnoho návrhov, pri ktorých sa prakticky nedalo dospieť k zhode.

Vypočuli sme si pochybnosti, ktoré boli zjavné už počas referend vo Francúzsku a Holandsku.

Globalizácia vyvoláva v ľuďoch obavy. Či už právom alebo neprávom, 47 % Európanov ju teraz považuje za hrozbu. Za tri roky klesol počet tých, ktorí globalizáciu vnímajú ako príležitosť, z 56 % na 37 %.

Postupné rozširovanie ľudí znepokojuje. Medzinárodná konkurencia je tvrdá. Systémy sociálneho zabezpečenia sú ohrozené. Imigrácia a starnúca populácia nás stavajú pred obrovské výzvy. Energia sa zdražuje, zatiaľ čo dodávky sú neisté. Prevláda pocit, že je ohrozená identita. Neďaleko nás sú regióny, ktoré trápí nebezpečná nestabilita. Teroristická hrozba je dnes oveľa väčšia než v čase podpísania Zmluvy z Nice.

Len zriedkavo sme však počuli kritiku na inštitucionálnu stránku ústavnej zmluvy, ktorá je v podstate obsiahnutá v jej prvej časti.

Európania sú rozčarovaní z toho, že Európa sa až príliš angažuje tam, kde sa to nepovažuje za potrebné, alebo príliš chýba tam, kde ju najväčšmi treba.

Európania sotva vnímajú výhody svojej Únie. Európu neposudzujú ani tak z pohľadu výhod, ktoré prináša, ako skôr z pohľadu problémov, ktoré vytvárala alebo riešení, ktoré neponúka. Máme teda ešte pred sebou obrovskú vzdelávaciu úlohu.

V skutočnosti si však myslím, že ak by sme zhrnuli debatu s našimi občanmi, vytvorili by sme novú verziu Laekenskej deklarácie.

Prakticky všetko, čo sme povedali a počuli počas tohto roka reflexie, sa už dá nájsť v Laekenskej deklarácii z decembra 2001, ktorá bola základom pre ústavnú zmluvu.

PREJAV PREDSEDU

Niekoľko citátov to dokazuje:

„Európa na seba musí prevziať zodpovednosť za riadenie globalizácie.“

„Občania očakávajú viac výsledkov, lepšie odpovede na konkrétne otázky... významnejšiu úlohu EÚ v oblasti spravodlivosti a bezpečnosti, boj proti cezhraničnej zločinnosti, kontrolu migračných tokov.“

„Občania zároveň vyžadujú výsledky v oblasti zamestnanosti a boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu, rovnako ako aj v oblasti hospodárskej a sociálnej súdržnosti.“

Problémom nie sú otázky, ale odpovede. Nie diagnóza, ale liečba.

Vážené dámy a vážení páni,

Európsky parlament sa domnieva, že Zmluva z Nice ako nástroj, neumožňuje Únii primeraným spôsobom reagovať na obavy a požiadavky jej občanov. Európsky parlament je pevne presvedčený, že jeho inštitucionálny rámec neumožňuje pokračovať v procese rozširovania.

Nie je možné pridávať k budove poschodia bez toho, aby sme mysleli na pevnosť základov. Skutočnosť, že si to priznáme, neznamená, že sme proti rozširovaniu, ale naopak že zohľadňujeme podmienky, za ktorých je možné ho uskutočniť.

Rozširovanie a absorpčná kapacita

Rozširovanie je jednou z tém, ktoré tento rok vyvolali najviac diskusií. Lenže rozširovanie súvisí s absorpčnou kapacitou, ktorá je takisto zapísaná v jeho časovom harmonograme.

Rozširovanie, rozširovania so všetkými ťažkosťami, ktoré k nim patria, predstavujú najkrajší strategický úspech budovania Európy. Ako Španiel s tým mám osobnú skúsenosť.

Rozširovanie posilňuje politickú stabilitu a hospodársku prosperitu európskeho kontinentu. Zlepšuje našu reakčnú schopnosť vo vzťahu ku globalizácii a sen o zjednotenej Európe sa pomocou mierových prostriedkov stáva skutočnosťou.

Preniesť sa cez dedičstvo, ktoré nám tu zanechali Hitler alebo Stalin a prekonať minulosť vojenských diktatúr na juhu Európy bolo nevyhnutným morálnym záväzkom.

Treba však priznať, že rozširovania, to posledné, ako aj všetky, ktoré prídu, prehlbujú našu rôznorodosť.

Motto Ústavy znelo: Zjednotení v rôznorodosť. Môžeme si však oprávnené položiť otázku, do akej miery rôznorodosť znamená aj efektívnosť v efektívne fungujúcej únii.

Európa dnes predstavuje miniatúrny svet. Rozdiely v príjmoch medzi jednotlivými územiaми sa pohybujú v pomere od 1 do 20. Každý má inú minulosť, ktorá je zdrojom rôznych pohľadov na svet a Európu.

PREJAV PREDSEDU

Preto je čoraz ťažšie dospieť k jednomyselným dohodám. A v prípade, že sa to podarí, ide o minimálne dohody, ktoré prinášajú viac frustrácií ako riešení.

Pravidlá rozhodovania neprimerané počtu sú príčinou neefektívnosti, ktorá je nelegitímna. Únia sa vystavuje riziku, že stratí svoju legitimitu založenú na vlastných výsledkoch. Občania by jej mohli nakoniec odprieť právo konať, a to aj v oblastiach, kde je jej pridaná hodnota najsilnejšia.

Každý systém disponuje obmedzenou kapacitou rastu. Tento rast závisí od schopnosti vývoja takým smerom, aby jeho väčšia veľkosť neznamerala menšiu efektívnosť.

Preto Európsky parlament potvrdzuje, že po pristúpení Rumunska a Bulharska nebude možné na základe Zmluvy z Nice pokračovať v rozširovaní Únie.

To je ďalší dôvod na vyriešenie ústavného problému a na to, aby sme mohli poskytnúť krajinám Balkánu európsku perspektívu, ktorú sme im ponúkli.

Treba urobiť reformu nášho systému inštitúcií, aby sme sa vyhli tomu, že bude čoraz viac Európanov, ale čím ďalej tým menej Európy, a aby geografické rozširovanie neodzvnilo politickým ambíciám.

Proces rozširovania a integračný proces v žiadnom prípade nepredstavujú alternatívy, z ktorých si treba vybrať. Oba procesy sa dopĺňajú, ale musia byť v rovnováhe. Európa bude v dobrom i v zlom výsledkom rozdielu v ich rýchlosti.

Nezabúdajme, že občania vnímajú nerovnováhu, ktorá existuje medzi stále sa rozvíjajúcimi hranicami, čoraz menej jasnými cieľmi a čoraz menej primeranými nástrojmi.

Čo treba urobiť?

Pokračovať v procese ratifikácie

V prvom rade treba pokračovať v procese ratifikácie.

Európsky parlament a veľké európske politické strany žiadajú Radu, aby dala impulz na proces ratifikácie v krajinách, ktoré k nemu ešte nepristúpili.

Skôr alebo neskôr bude potrebné skončiť tento proces, zrátať počet ratifikácií a primerane konať.

Samozrejme, jednomyselnosť je potrebná, ale nejde o ten istý prípad, ak ratifikáciu odmietnu dve – tri krajiny alebo viac alebo menej ako päť krajín.

Zachovať celkový kompromis a systém inštitúcií ústavnej zmluvy

Európsky parlament znovu vyslovuje nesúhlas s čiastkovým uplatňovaním celkového kompromisu projektu a domnieva sa, že systém inštitúcií, ktorý navrhuje, treba dodržať.

PREJAV PREDSEDU

Európsky parlament s potešením víta skutočnosť, že má rovnaký názor ako Komisia, ktorá vyhlásila, že Nice nestačí. Mnohí z vás povedali to isté. A potvrdili to aj predsedovia hlavných európskych politických strán.

Návrh ústavnej zmluvy nie je estetický rozmar zástancov globálnej vízie európskej politiky zhrnutý do všeobecne zrozumiteľného textu..

Vzniká presvedčenie, že Zmluva z Nice „nie je životaschopným základom na pokračovanie procesu európskej integrácie“ a jej reforma je jedným z hlavných prínosov ústavnej zmluvy. Dosiahnuť jednomyseľnú dohodu o odlišnom systéme inštitúcii bude veľmi ťažké, a preto je potrebné ponechať túto časť zmluvy bez ohľadu na revíziu, ktorú treba urobiť.

Európa projektov a projekt pre Európu

Zatiaľ je nevyhnutné, aby sme viac a lepšie využívali nástroje, ktoré nám poskytujú platné zmluvy.

Nepochybne je nevyhnutné väčšmi zviditeľniť pozitívne dôsledky európskych politík. Občania hodnotia inštitúcie podľa ich výsledkov. Ako však uznal predseda Barroso v Štrasburgu, Európa projektov nie je alternatívou projektu pre Európu.

Je možné urobiť viac a lepšie s tým, čo máme k dispozícii? Nepochybne. Nedostatočná koordinácia hospodárskych politík v Európe, nedostatočná činnosť vo svete alebo nedostatočná súdna a policajná spolupráca nie sú ani technickými, ani inštitucionálnymi problémami, ale vyplývajú z nedostatku politickej vôle. A tento problém nevyrieši žiadny dokument, i keď ho nazveme Ústava.

Tento nedostatok politickej vôle sa odráža najmä v probléme prisťahovalectva, ktorý je tiež súčasťou vášho programu.

Dovoľte mi, aby som sa zamyslel nad touto témou vzhľadom na jej aktuálnosť a pozornosť, ktorú jej Európsky parlament venuje.

Prisťahovalectvo: sedem rokov po Tampere

Prisťahovalectvo je veľkou sociologickou výzvou našej doby. Ak chceme ovplyvniť globalizáciu, najmä v Afrike, musí byť dôležitou prioritou našej činnosti.

Sedem rokov po Tampere sme však skutočne pokročili len v jednom zo štyroch aspektov spoločnej prisťahovaleckej politiky: v boji proti nelegálnemu prisťahovalectvu.

V iných aspektoch ako sú legálne prisťahovalectvo, spolupráca s tretími krajinami a integrácia prisťahovalcov, sme príliš, či dokonca vôbec nepokročili. Prijímanie rozhodnutí je blokované pravidlom jednomyseľnosti.

Politická vôľa potrebuje nástroje na uplatňovanie tejto politiky. Toto vedie k hlasovaniu kvalifikovanou väčšinou v Rade a spolurozhodovaniu s Európskym parlamentom prostredníctvom „premostenia“ stanoveného v článku 67 Zmluvy o ES.

PREJAV PREDSEDU

Prist'ahovalecká politika by sa nemala oddeľovať od politiky rozvojovej spolupráce. Naša činnosť musí spočívať v partnerstve s krajinami pôvodu, najmä s krajinami zo subsaharskej Afriky. Ak chceme spomaliť nelegálne prist'ahovateľstvo inými prostriedkami, ako je represia, je potrebné ponúknuť im viac lepších možností a požadovať od nich spoluzodpovednosť, ako sa už stanovilo v zmluve z Cotonou.

Rád by som teraz pripomenul dva konkrétne problémy týkajúce sa priestoru bezpečnosti a spravodlivosti (pre ktoré nie je „naliehavé čakať“ ale je „naliehavé konať“).

Súdna a policajná spolupráca v trestných veciach

Opäť je to medzivládna metóda, ktorá nás paralyzuje, čo všetci uznávajú. Ústavná zmluva stanovovala začlenenie tohto tretieho piliera do Spoločenstva.

V platných zmluvách však máme k dispozícii systém „premostenia“ (článok 42 Zmluvy o EÚ), ktorý by nám umožnil prejsť na metódu Spoločenstva. To znamená viac rýchlosti, viac efektívnosti a viac demokratickej kontroly zároveň. Európsky parlament už dávno navrhol využiť túto možnosť.

Teší ma, že viaceré členské štáty a Komisia podporujú tento návrh. Vyzývam vás, aby ste ho schválili, keďže nejde o čiastočné predbiehajúce ústavné zmluvy, ale o použitie postupu, ktorý sme už mali k dispozícii.

Rozsudok týkajúci sa PNR (Passenger Name Records (záznam podľa mena cestujúceho))

Nová situácia vytvorená rozsudkom Súdneho dvora, ktorý ruší z podnetu Európskeho parlamentu rozhodnutie Rady a Komisie o postúpení osobných údajov cestujúcich leteckou dopravou americkým orgánom, si vyžaduje lojálnu spoluprácu medzi našimi inštitúciami.

Ako sme videli, ak táto lojálna spolupráca zlyhá, súdy zrušia naše rozhodnutia a doplatia na to občania alebo prestíž našej Únie.

Tejto situácii sa mohlo predísť, keby sa bolo použilo „premostenie“ medzi tretím a prvým pilierom, o ktorom som sa práve zmienil.

Rada a Komisia teraz musia prijímať naliehavé rozhodnutia. Parlament, Rada a Komisia však musia v nasledujúcej etape, ktorú predstavuje definitívna dohoda medzi členskými štátmi po novembri 2007 pracovať spolu. Nevyhýbajme sa diskusii o základných právach občanov a neobchádzajme úlohu parlamentov v takej citlivej otázke.

Lojálna spolupráca, ktorú som práve spomenul, počas britského predsedníctva a vďaka spolurozhodovaniu umožnila dosiahnuť v rekordnom čase náročnú dohodu o uchovávaní údajov v oblasti komunikácie.

Rada sa zaviazala urýchlene prijať rámcové rozhodnutie o ochrane údajov, ale tento záväzok nedodržala.

PREJAV PREDSEDU

Verím, že Rada prijme toto rámcové rozhodnutie súčasne s rozhodnutím o údajoch PNR.

(*** Rovnako verím, že Agentúra pre základné práva, ktorej vytvorenie ste žiadali v roku 2003, urobí rýchle pokroky. Európsky parlament vyjadruje poľutovanie nad tým, že niektoré členské štáty sú proti právomoci agentúry v rámci tretieho piliera.)

(Ľutujem, že problematika agentúry bola stiahnutá z dnešného programu.)

Nakoniec niekoľko metodických úvah o medziparlamentnej dynamike a o symbolickom návrate k historickým zdrojom týkajúcim sa významných dátumov.

Parlamentná dynamika

Spolupráca medzi Európskym parlamentom a národnými parlamentmi zaznamenala významný rozvoj. Vytvorili sme spolu parlamentnú dynamiku, ktorá by mohla podporiť reflexiu, stimulovať činnosť a posilniť legitimitu našej Únie.

Za dôkaz považujem medziparlamentné stretnutie 8. a 9. mája 2006, ktoré sa časovo zhodovalo s Dňom Európy a organizovalo sa spoločne s rakúskym predsedníctvom.

Stretnutie sa zopakuje počas fínskeho predsedníctva a po revízii finančného výhľadu, najmä pokiaľ ide o vlastné zdroje Európskej únie, spolu pripravíme stretnutie v roku 2008.

Každá revízia ústavnej zmluvy, ktorá sa ukáže ako nevyhnutná, musí integrovať tento parlamentný rozmer. Čas, keď vlády rokovali za zatvorenými dverami, je už minulosťou. Európa sa už ďalej nebude budovať bez svojich občanov, to znamená bez väčšej účasti jej parlamentov. Ide o jedno z hlavných poučení vyplývajúcich z tejto skúsenosti.

Akákoľvek revízia ústavnej zmluvy musí zahŕňať tento parlamentný rozmer. Časy, keď medzivládne rokovania prebiehali za zatvorenými dverami, sú preč. Napredovať v budovaní Európy nemožno bez jej občanov, inými slovami bez väčšej účasti parlamentov jednotlivých krajín. Toto je jedno z hlavných poučení, ktoré je si treba zobrať z tejto skúsenosti.

Európsky parlament v tejto súvislosti podporuje návrh rakúskeho predsedníctva, aby rokovania Rady ako legislatívneho orgánu boli transparentné.

Späť do Messiny?

Nadchádzajúce dni sú plné symbolických dátumov, ktoré by sme mali účinne využiť. Päťdesiate výročie Rímskej zmluvy v roku 2007 bude zároveň desiatym výročím zasadnutia Európskej rady v Amsterdame, keď sa urobili prvé, neúspešné pokusy zreformovať naše inštitúcie.

Ako vidíme, nie všetky výročia sú slávne.

Komisia navrhuje, aby sme sa obzreli ešte viac, na Messinu, a aby sme pátrali po stopách zakladateľov aj päťdesiat rokov po podpísaní Rímskej zmluvy.

PREJAV PREDSEDU

Messina v roku 1955 bola nepochybne nápravou zlyhania Európskeho obranného spoločenstva, nezaoberala sa však výhradne spoločným trhom.

Deklarácia pri opätovnom prečítaní prekvapuje rozsahom svojich politických ambícií.

Spoločná energetická politika už bola navrhnutá a spomínala sa aj harmonizácia sociálnej politiky, ako aj spoločné predpisy týkajúce sa pracovného času, čo je bod, v ktorom sa naši ministri v predchádzajúcich dňoch opäť nedohodli.

Hlásili by sme sa dnes za takýchto okolností k cieľom, ktoré včera stanovila európska šesťka? Pri spomienke na Messinu by sme nemali mať menšie ambície, ako tomu bolo pred 50 rokmi. Na vymedzenie hodnôt a cieľov Únie už máme ústavnú zmluvu, ktorú ste podporeli.

Potvrdí nové vyhlásenie tieto hodnoty a ciele, alebo nás úmysel prehodnotiť ich privedie k ďalším zložitým rokovaniam, ktoré nás už doteraz stáli toľko úsilia, aby sme ich uzavreli?

Na záver by som rád pripomenul slová, ktoré napísal Paul-Henri Spaak vo svojich pamätiach pod názvom Neukončené boje: „Zakaždým, keď prišli ťažkosti, sme z nášho spoločného presvedčenia čerpali predstavu o tom, ako ich prekonať.“

Máme, my 25 a čoskoro 27, dostatočné spoločné presvedčenia? Máme predstavivosť nevyhnutnú na prekonanie dnešných ťažkostí?

Nemali by sme používať kontext ako výhovorku. Akékoľvek znenie, na ktorom sa dohodneme, bude mať cenu len pre spoločné presvedčenie a politickú vôľu zrealizovať ho.

Ďakujem vám za pozornosť.
